

ЛЬВІВСЬКИЙ ЛІСТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ

ім. акад. П. С. Погребняка

на правах рукопису

САВЧУК ОЛЕГ ЯРОСЛАВОВИЧ

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ
ПРАЦІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ**

(на прикладі підприємств лісопромислового комплексу
західних областей України)

Спеціальність 08.00.05. - Економіка, планування і
організація управління народним господарством і його
галузями

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття вченого ступеню кандидата
економічних наук.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, фінансів та аудиту Львівського лісотехнічного інституту ім. акад. Д. С. Погребняка

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор
Римар М. В.

Офіційні опоненти - академік інженерної академії України,
доктор економічних наук, професор
Петрович Й. Н. ;
кандидат економічних наук, доцент
Михайловський В. І.

Провідна установа - ДЛГО "Львівліс"

Захист дисертації відбудеться " 21 " листопада 1993 р.
о 14.30 год. на засіданні спеціалізованої ради К068.29.02
по присвоєнні вченого ступеню кандидата наук у Львівському лі-
сотехнічному інституті за адресою:
29057, Львів, вул. Пушкіна, 103, зал засідань

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотечі Львівського
лісотехнічного інституту

Автореферат розіслано " 20 " вересня 1993 р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

Т. А. Носовський

ЛННБ України ім. В. Стефаника

00802316 (К)

ЛННБ ім. В. Стефаника
АН України

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

1.1. Актуальність досліджень. Сучасний етап реформування економіки України відзначається суттєвою переоцінкою більшості беззастережно прийнятих у недалекому минулому переконань, дій та можливостей. Серед таких постулатів командно-адміністративної системи було відношення до одного з найважливіших елементів виробництва - засобів праці, коли незаперечним доказом вважалося те, що останні можуть перебувати виключно у загальнонародній власності. Бурхливі політичні, економічні та правові зміни як у республіках колишнього СРСР, так і в більшості інших держав соціалістичного табору, показують неспроможність таких підходів і міркувань, що не сприяють виходу з складної кризової ситуації в народному господарстві України.

Однак, як показують 2-3 останні роки господарювання, перехід на нові засади не обіцяє автоматичного виходу з економічної кризи. В результаті розпаду жорстко-централізованої системи управління економікою перестали працювати всі її важелі, і в той час, для переходу на нові важелі управління, не створено ні об'єктивних, ні суб'єктивних передумов. Складається ситуація, коли власність практично залишилась державною, але без чіткого регулювання нею державних органів.

Ситуація ускладнюється існуючою нині гіперінфляцією в наслідок чого більша частина зароблюваних коштів і навіть кредитних ресурсів використовуються підприємницькими структурами не на оновлення засобів праці чи поповнення оборотних фондів, не на проведення інвестиційної політики, а спрямовуються виключно на тимчасове виживання. При такій ситуації в економіці України

відбувся значний спад рівня виробництва, а технічний стан виробничого потенціалу майже дійшов до критичної межі. Практично зупинилась реконструкція діючих та будівництво нових підприємств, заміня морально-застарілого та фізично зношеного обладнання, механізація і автоматизація виробничих процесів. Очевидно, що в такій ситуації, для виведення економіки з кризи необхідні кардинальні і певною мірою нетрадиційні заходи для діяльності всього господарського механізму в країні.

Особливу актуальність вищенаведені проблеми мають для лісової та деревообробної промисловості України. Ця актуальність обумовлена недостатньою кількістю сировинних ресурсів і значним дефіцитом в засобах праці. Остання причина є наслідком малопродуктивної та розбалансованої верстатобудівної промисловості України, що ставить підприємства лісопромислового комплексу практично один на один з проблемою забезпечення власних виробництв новим устаткуванням, інструментом, транспортом і т. п.

Вищевикладене підводить до необхідності пошуку шляхів удосконалення організації використання засобів праці, як одного з заходів, що дозволяє у короткі строки і з доступними затратами покращити рівень виробництва на підприємствах лісопромислового комплексу.

1.2. Мета і завдання досліджень. Метою даної роботи є удосконалення організації використання засобів праці (здебільшого активної їх частини) на підприємствах лісопромислового комплексу, вироблення конкретних рекомендацій та пропозицій по підвищенню ефективності використання створеного виробничого потенціалу в сучасних умовах реформування економіки.

Поставлена мета вимагає вирішення певних завдань досліджень, серед яких нами виділяються наступні:

- провести дослідження і дати якісну оцінку засобам праці в умовах переходу до різних форм власності;
- показати ефективність використання засобів праці в сучасних умовах господарювання;
- дати критичний аналіз системи показників ефективності використання засобів праці в умовах реформування економіки;
- розкрити економічні передумови ефективності використання засобів праці в умовах переходу до ринкових відносин;
- розробити шляхи підвищення ефективності використання засобів для підприємств лісопромислового комплексу України.

1.3. Предмет, об'єкт і база досліджень. Предметом досліджень є діяча організація використання засобів праці на підприємствах лісопромислового комплексу та підприємствах інших галузей. Об'єкт досліджень - держлісгоспи, лісокомбінати, заводи і виробничі об'єднання. База досліджень - підприємства і об'єднання лісопромислового комплексу Львівської, Рівненської, Волинської, Закарпатської, Чернівецької та Івано-Франківської областей. Поглиблене вивчення досліджуваних проблем проводилась автором у ВО "Львівдерев" і ДЛГО "Львівліс".

1.4. Рівень вивченості питання. Питанням удосконалення використання засобів праці в економічній літературі різних періодів приділялась досить значна увага. Цією проблемою займались О. Алімов, А. Аракелян, П. Бунич, С. Галуза, В. Генштак, І. Зайцев, Е. Іванов, Н. Калита, А. Кваша, К. Кантор, І. Кручинін, С. Огородник, С. Орлов, Д. Палтерович, Я. Петрович, І. Рижков, М. Римар, В. Савінков, О. Сидоров, Г. Хачатуров, А. Хромов, Н. Чумаченко, Г. Шевченко та інші економісти, в чій працях висловлювались різні важливі аспекти підвищення ефективності використання

промислово-виробничих основних фондів. Разом з тим проблема покращення організації використання засобів праці завжди стояла досить гостро. Особлива актуальність цієї проблеми проглядається у сьгоднішній економічній ситуації в Україні, коли розбалансована фінансова система і не вистачає коштів на реконструкцію чи будівництво нових виробничих потужностей. В зв'язку з цим багато наукових пропозицій та розробок втратили свою актуальність, а коло проблем, що виникає у сьгоднішніх умовах реформування економіки постійно розширюється і ставить нові завдання.

Тому, даючи оцінку ступеню вивченості поставленої проблеми, слід відзначити, що в сучасних перехідних умовах реформування економіки України питання удосконалення організації використання засобів праці не знайшли достатнього висвітлення в економічній літературі.

1.5. Методологія та методика досліджень. Теоретичною та методологічною основою досліджень послужили закони України, декрети Кабінету міністрів, укази Президента України, що спрямовані на удосконалення господарського механізму. Широко використовувались праці українських, російських, американських, польських, чеських, словацьких та китайських економістів в області реформування економіки.

В процесі дослідження використовувались різноманітні загальнонаукові та спеціальні методи і прийоми статистичної і техніко-економічної обробки інформації, дані первинної звітності об'єктів досліджень.

1.6. Наукова новизна. В поданій до захисту дисертаційній роботі розглянуті питання наукового і прикладного характеру

ефективності використання засобів праці підприємств лісопромислового комплексу, суть яких полягає в наступному:

- на основі аналізу теоретично обгруповано найбільш сприятливий і економічно вигідний процес відтворення засобів праці в період реформування економіки;

- досліджена і піддана критичному аналізу орієнтовна на затратну економіку діюча нині система показників, зроблена спроба вдосконалення окремих її елементів на антизатратних принципах з врахуванням сучасного стану розвитку виробництва і інфляційних процесів; розроблено елементи методики визначення показника фондівдачі в перекидних умовах доринкових відносин;

- досліджено вплив науково-технічного прогресу на вдосконалення організації використання засобів праці, взаємодії окремих елементів господарського механізму, системи управління, економічних інтересів і важелів ринкової економіки на використання наявної ресурс- і еколого зберігаючої техніки та технології, покращення організації праці виробничих ланок;

- теоретично обгрунтовано необхідність і запропоновано механізм створення структурних підрозділів на основі територіально-міжгалузевої інтеграції; створення нестандартних форм інтеграції - на прикладі територіально-міжгалузевої корпорації, укладання ф'ючерських контрактів та інших атрибутів ринкової економіки з метою раціонального і максимального використання засобів праці, в основному і допоміжному виробництві.

1.7. Практичне значення основних положень роботи полягає в тому, що для підприємств лісопромислового комплексу запропоновані конкретні шляхи покращення використання існуючого виробничого потенціалу, його оновлення та модернізації. Ці положення охоплюють різні ланки виробництва, і можуть бути застосова-

ні на підприємствах інших галузей промисловості.

1.8. Апробація роботи. Результати наукових досліджень обговорювались і отримали позитивну оцінку на науково-технічних конференціях ЛМТІ у 1990 і 1992 роках.

1.9. Достовірність висновків і практичних рекомендацій підтверджується виконанням значного об'єму досліджень з використанням сучасних методик та обробкою результатів з використанням ЕОМ, реалізацією практичних рекомендацій у виробництві.

1.10. Публікації. Основні положення дисертаційної роботи викладені у чотирьох роботах загальним обсягом 2,0 д. л.

1.11. Структура і обсяг роботи. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний текст дисертаційної роботи складає 166 стор., і влючає 39 таблиць, 4 рисунки, 4 додатки.

1.12. Короткий зміст розділів дисертації. У вступі обґрунтовується актуальність проблеми, окреслюються цілі, задачі, предмет і об'єкт досліджень.

У першому розділі - "Засоби праці, їх роль і місце в системі виробничих відносин" - розглянуті суть та роль засобів праці у структурі основних фондів, структура і динаміка засобів праці в сучасних умовах господарювання та проблеми відтворення засобів праці в період стабілізації економіки.

У другому розділі - "Аналітична оцінка і критерії ефективності використання засобів праці" - проаналізовано рівень використання засобів праці в сучасних умовах господарювання, дано критичний аналіз існуючій системі показників використання засобів праці, сформульовано економічні передумови ефективності використання засобів праці.

В третьому розділі - "Шляхи підвищення ефективності використання засобів праці в умовах реформування економіки" намічені конкретні шляхи удосконалення використання засобів праці в умовах територіально-міжгалузевої інтеграції виробництва; запропоновані заходи по удосконаленню організації ремонтних робіт і обслуговуючого виробництва; розроблені пропозиції по впровадженню досягнень науково-технічного прогресу на підприємствах лісопромислового комплексу.

2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

Економічна ситуація, яка склалася в Україні, в найбільшій мірі залежить від двох взаємопов'язаних факторів - спаду обсягів виробництва і рівня інфляції. Без покращення ситуації в цих напрямках вийти з економічної кризи практично буде неможливо. Першочергове значення для стабілізації виробництва, в сучасних умовах реформування економіки, належить удо сконаленню організації використання промислово-виробничих основних фондів на промислових підприємствах і, зокрема, на підприємствах лісопромислового комплексу.

Оскільки, промислово-виробничі основні фонди в процесі виробництва виступають як засоби праці і являють собою матеріальну основу підприємств і його структурних підрозділів, то при визначенні ступеню їх використання виникає проблема, яку необхідно досліджувати з точки зору ефективності в процесі створення техніки і в процесі її експлуатації.

Як відомо, засоби праці постійно знаходяться в стані безперервного оновлення в наслідок чого за рахунок вдосконалення їх

структури і вікового складу значно підвищується технічний рівень виробництва.

В період існування соціалістичної економіки просте і розширене відновлення засобів праці проходило, як правило, на плановій основі за рахунок будівництва нових, розширення, реконструкції і технічного переозброєння підприємств під дією науково-технічного прогресу.

Лісова і деревообробна промисловість на відміну від інших галузей промисловості, не маючи свого власного машинобудування, в значній мірі відставала з удосконаленням структури парку технологічного обладнання, впровадженням на підприємствах нових більш продуктивних машин і механізмів.

В даний час, коли розпались старі виробничі структури і переважна більшість машинобудівних підприємств, які обслуговували лісову і деревообробну промисловість фактично відійшли до інших держав колишнього Союзу РСР, основним шляхом відтворення засобів праці стало інтенсивне технічне вдосконалення діючого парку машин і обладнання, заміна старої технології новою. Важливу роль в цьому напрямі повинна зіграти модернізація, як один із найбільш дешевих методів удосконалення технологічних параметрів устаткування і підвищення його ефективності. Середні затрати на модернізацію устаткування основного і допоміжного виробництва на підприємствах лісопромислового комплексу західного регіону України приведено в табл. 1.

Середні затрати на модернізацію
технологічного устаткування за 1985...1991 рр.

Витрати на одиницю ус- таткування, % до балан- сової вар- тості	Всього модерні- зовано, % до заг. кількості	В тому числі по видах устаткування		
		Дерево- обробне облад.	Металорі- зальні верстати	Інші види устаткування, машини і механізми
До 1	11,4	13,6	8,9	10,1
1-10	43,8	46,3	34,2	49,4
11-20	13,6	14,1	10,7	12,9
21-30	8,9	9,4	9,1	7,3
31-50	7,1	5,9	8,4	8,1
51-70	5,7	4,7	6,5	6,3
71-100	4,8	2,9	11,4	2,8
101-200	3,9	2,8	8,4	3,1
Більше 200	0,8	0,3	2,4	-

Узагальнюючий в дисертації досвід підприємств діаспромислового комплексу західних областей України показує, що за рахунок модернізації існуючого технологічного устаткування, машин і механізмів продуктивність його може бути збільшена на 20...25%, а в окремих випадках в 1,5 рази і більше при порівняно незначних затратах, які за даними наших досліджень, для 55,2% устаткування не перевищують 10% від його балансової вартості.

Важливе місце в дисертації відводиться взаємодії систем факторів ефективного використання засобів праці підприємств діаспромислового комплексу, впровадженню розробок науково-технічного прогресу, де основна роль належить вдосконаленню технології, комплексній механізації і автоматизації виробництва, широ-

кому застосуванню типових технологічних процесів, комплексному використанню вторинної деревообробної сировини та ін. Як показали дані досліджень, підприємства мають в цьому відношенні значні резерви. Так, при обстеженні групи підприємств західних областей України виявилось, що на окремих з них рівень механізації виробничих процесів порівняно високий, а на інших - він значно нижчий. Підтвердженням цього є рівень механізації окремих виробничих об'єднань. Так, на ВО "Рівнедерев" він становить 75,1%, на ВО "Львівдерев" - 72,9%, на ВО "Волиньдерев" - 70,3%, на ВЛЗО "Прикарпатліс" - 66% і на колишньому ВЛЗО "Закарпатліс", а нині корпорації - 57,9%. В цілому рівень механізації виробничих процесів підприємств лісового господарства, лісової та деревообробної промисловості західних областей України не перевищує 45%. Це в першу чергу стосується заготівельних цехів, лісогосподарських робіт, а також допоміжного виробництва. Свідченням цього може бути той факт, що на Бolehівському лісокомбінаті основні технологічні процеси механізовані на 73,4%, а операції допоміжного виробництва на 41,4%, на Надвірнянському лісокомбінаті відповідно на 79,6% і 43,2%, Львівській меблевій фабриці "Карпати" - 71,4% і 40,8% і т. д.

Для оцінки резервів покращення використання засобів праці автором обгрутовується необхідна система показників, за допомогою якої можна зробити об'єктивну і всесторонню оцінку впливу різних факторів на рівень використання засобів праці і промислово-виробничих основних фондів в цілому. За допомогою даної системи пропонується проводити детальний аналіз ефективності використання засобів праці та виявити тенденції щодо розгляду такого узагальнюючого і дискусійного на сьогоднішній день показника, як фондovіддача. Як свідчать дані, практично на всіх підприєм-

ствах і об'єднаннях ліспоромислового комплексу західних областей України на протязі 1981...1990 рр., фондівдача знизилась і лише в 1991 і 1992 вона підвищилась у ВЛГО "Чернівціліс" відповідно на 93% і 86%, у ВО "Рівнедерев" на 77% і 110%, у ДЛГО "Львівліс" на 39% і 52%, у ВО Львівдерев" на 48% і 25%.

Для дослідження залежності фондівдачі від двох основних факторів, які на неї впливають (товарної продукції та вартості основних фондів) було застосовано багатофакторний кореляційний аналіз.

Згідно цього методу модель залежності шуканої величини від різноманітних факторів описується рівнянням виду:

$$Y = a_0 f_1(x_1) \cdot f_2(x_2) \cdot \dots \cdot f_n(x_n) \quad (2.1)$$

Щоб оцінити цю залежність більш предметно, були зібрані статистичні дані по 17 підприємствах лісової промисловості Львівської області. Шляхом послідовних підстановок за методом Брандона та використання методу найменших квадратів, нами отримано формулу для аналізу і прогнозування фондівдачі у ДЛГО "Львівліс", яка має наступний вигляд:

$$y = 2,044 \cdot (0,7623 + 0,0623 \cdot x_1) \cdot (0,7528 + \frac{0,3135}{x_2}) \quad (2.2)$$

де: y - фондівдача;

x_1 - товарна продукція;

x_2 - вартість основних фондів.

Графічне зображення залежності фондівдачі від товарної продукції та вартості основних фондів для досліджуваної групи підприємств показано відповідно на рис. 1 і рис. 2.

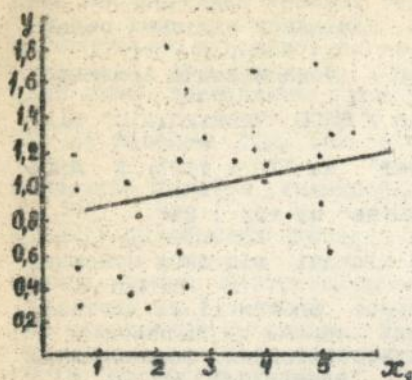

Рис. 1. Кореляційне поле та теоретична лінія регресії $f_1(x_1)$

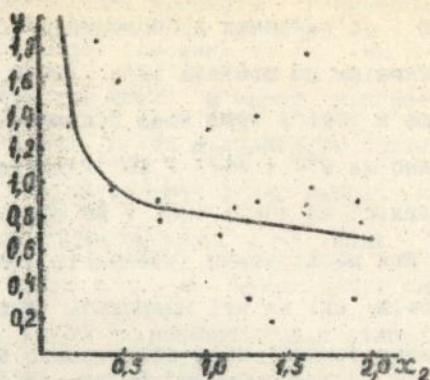

Рис. 2. Кореляційне поле та теоретична лінія регресії $f_2(x_2)$

Сучасний стан розвитку економіки характеризується різним ростом показника фондівдачі хоча суттєвих змін у використанні промислово-виробничих основних фондів не відбувається. Справа полягає у непропорційному багаторазовому зростанні товарної продукції і засобів праці, що суттєво впливає на зміст показника фондівдачі в нових умовах господарювання. В зв'язку з цим важливи є вплив на фондівдачу і зовнішнього економічного середовища, а саме ситуація на ринках засобів праці, предметів праці, товарному ринку, ринку робочої сили, інфляційних процесів та ін.

Аналіз динаміки зміни фондівдачі на підприємствах ДЛГО "Львівліс" показує, що зростання фондівдачі починаючи з 1992 року відбувається за параболічним законом, і виражається формулою:

$$y_x = a + b \cdot x + c \cdot x^2 \quad (2.3)$$

де а, b, с - невідомі коефіцієнти, знайшовши які можна прогнозувати величину фондівіддачі при умові, що економічна ситуація залишиться близькою до існуючої. В результаті математичних розрахунків отримана шукана залежність.

$$y_x = 328,7376 - 257,5114x + 49,267x^2 \quad (2.4)$$

де y_x - фондівіддача;

x - час (у відносних одиницях).

Така картина спостерігається практично на всіх підприємствах лісопромислового комплексу західних областей України починаючи з 1992 р. В наслідок цього показник фондівіддачі вийшов за межі оптимальності, набув закономірного характеру, але не об'єктивного змісту.

На ефективність використання засобів праці суттєвий вплив чинять різні фактори, які можна об'єднати в дві групи: фактори які впливають на розширення фронту робіт, і фактори, які впливають на підвищення продуктивності технологічного обладнання.

Якщо перший фактор носить більш екстенсивний характер і впровадження його в дію стає з кожним днем складнішим через обмеженість матеріальних можливостей, то другий може втілюватись за рахунок заходів, які вимагають незначних затрат. Покращення використання устаткування, машин і механізмів можна досягти перш за все за рахунок збільшення часу його роботи. Підтвердженням цього може бути той факт, що тільки за рахунок планового ремонту і модернізації на підприємствах західного регіону України протягом доби просторе 16,4% устаткування, в тому числі 17,3% металорізальних і 16,0% деревообробних верстатів. Багато

устаткування простое через несправності і неплановий ремонт: 16,5% металорізальні і 15,2% деревообробні верстати. Значна частина устаткування простое по причині неуккомплектованності робітниками, що становить відповідно 9,4% по металорізальних верстатах, 10,2% по деревообробних і 11,4% по машинах та механізмах.

Екстенсивний шлях розвитку економіки, її незбалансованість яскраво проявилось в теперішній час, коли командно-адміністративна система вже не працює, а ринкові відносини ще не встановились на належному рівні. Така незбалансованість чітко проявилась в незабезпеченні виробництва сировиною і матеріалами, прогресивними машинами і механізмами, що негативно вплинуло на процес створення і придбання нової техніки, її оновлення і раціонального використання.

Тому в дисертації робиться спроба пов'язати взаємодію всіх елементів господарського механізму, системи управління, економічних інтересів і важелів ринкової економіки з метою максимального використання наявної ресурс- і еколого зберігаючої техніки і технології, покращення організації праці в основному і допоміжному виробництві.

В цьому напрямку важливе місце відводиться комплексній механізації і автоматизації виробництва, впровадженню маловідходної і безвідходної технології, переробці тонкомірної деревини від рубок догляду за лісом, відходів лісозаготівельного і меблевого виробництва. Підтвердженням цього важливого напрямку в ефективності використання засобів праці можна назвати той факт, що лише на підприємствах ВО "Волиньдерев" і "Львівдерев" за останні роки впроваджено в виробництво значну кількість за-

ходів. З них 148 - по механізації виробництва, 127 - по впровадженню передового досвіду і наукової організації праці, 23 - по автоматизації виробництва, 79 - по прогресивній технології, 24 - по модернізації обладнання та ін.

Вагомим резервом підвищення ефективності використання засобів праці, який розглядається в дисертації є створення структурних підрозділів на основі територіально-міжгалузевої інтеграції. В склад таких підрозділів пропонується вводити на добровільних засадах виробничі підрозділи різних галузей промисловості, розташованих на відповідній території, які б виконували спільні за технологічним признаком роботи, максимально сприяли б раціональному використанню засобів праці. Міжгалузева інтеграція виробництва поряд з покращенням завантаження обладнання дає можливість виявити зайве обладнання на підприємствах окремих населених пунктів і регіонів, де сконцентрований належний виробничий потенціал є замовники на виготовлену продукцію. Розпочати цю роботу пропонується з допоміжних цехів і служб загального призначення.

Територіально-міжгалузева інтеграція також тісно пов'язана з проблемами охорони навколишнього середовища. При аналізі використання засобів праці виявлено, що на всіх підприємствах залишаються незавантаженими гальванічні та різного роду хімічні еколого-небезпечні виробництва. Це стосується в першу чергу підприємств, розташованих у невеликих населених пунктах (табл. 2).

Таблиця 2

Завантаження обладнання екологічно небезпечних
виробництв деяких територіально-адміністративних
одиниць західних областей України

Показники	Міста				
	Дубно	Коломия	Буськ	Самбір	Дрогобич
Кількість підприємств	9	12	6	10	13
Коефіцієнт завантаження обладнання	0.346	0.427	0.299	0.417	0.548

В дисертації відзначається, що підвищення ефективності використання засобів праці на підприємствах ліспоромислового комплексу тісно пов'язане з організацією ремонтних робіт і обслуговування обладнання. В цьому плані розглядається взаємозв'язок територіально-міжгалузевої інтеграції з нестандартними формами організації виробництва в питанні оптимізації ремонтних робіт, якісного і своєчасного обслуговування устаткування. Даний процес інтеграції у поєднанні з новими прогресивними формами організації виробництва розглядається в якості одного із основних стимулів ефективності використання засобів праці на підприємствах галузі як в основному, так і в допоміжному виробництві. Серед інших факторів, які суттєво впливають на організацію ремонтних робіт особливе місце відводиться питанням забезпечення запасними частинами, деталями і окремими вузлами ремонтного виробництва.

Покращення цього комплексу ремонтних робіт тісно пов'язу-

ється з організацією фірмового ремонту, який на відміну від широкого його застосування в електроніці, атомній, авіаційній та автомобілебудівній галузях, недостатньо розповсюджений на підприємствах лісової і деревообробної промисловості.

Важливе місце в дисертації відводиться створенню в ряді населених пунктів на основі територіально-міжгалузевої інтеграції малих підприємств і кооперативів по виконанню ремонтних робіт, обслуговуванню устаткування, виготовленню запасних частин, кріпильних деталей, нестандартного обладнання та ін. Це дасть змогу ефективно вирішувати питання забезпечення підприємств регіонів необхідними запасними частинами, покращити організацію ремонтного виробництва.

Таким чином, в результаті приведенного в дисертації аналізу встановлено, що підприємства лісопромислового комплексу західних областей України мають значні резерви підвищення ефективності використання засобів праці, які пов'язані з вдосконаленням структури парку технічного обладнання, підвищенням його змінності і завантаження, ліквідації цілодобових і внутрішньозмінних простоїв, а також з більш повним використанням економічних важелів, нових форм організації виробництва і праці, як найбільш характерних форм перехідного періоду до ринкових відносин, стабілізації і реформування економіки.

3. ПО ТЕМІ ДИСЕРТАЦІЇ ОПУБЛІКОВАНО НАСТУПНІ РОБОТИ

1. Савчук О. Я., Озар Я. Н., Трудовые нормативы - основа слагаемых хозяйственного расчета//.

"Лесное хозяйство, лесная, бумажная и деревообрабатывающая про-

153027

АВ 28.046

АВ 28.046

мишленность". Выход 19. 1988. (0, 25 д. л.)

2. Савчук О. Я., Озар Я. Н.

Фактор улучшения использования средств труда. //

"Лесное хозяйство, лесная, бумажная и деревообрабатывающая промышленность". Выход 10. 1989. (0, 35 д. л.)

3. Савчук О. Я. Вплив територіально-місгалузової інтеграції виробництва на організацію використання засобів праці. //

36. : Економічні проблеми ліспромислового комплексу в умовах переходу до ринкових відносин" /Львів, ЛЛТІ, - Деп. в Україні, 1992. (0, 65 д. л.)

4. Савчук О. Я. Факторний аналіз ефективності використання засобів праці. //

36. : Економічні проблеми ліспромислового комплексу в умовах переходу до ринкових відносин" /Львів, ЛЛТІ, - Деп. в Україні, 1992. (0, 75 д. л.)

Зам. 293 Гур. 120. ЛЛТІ. 1993.